

Mindre meddelelser

Iagttagelser godkendt af Sjældenhedsudvalget er mærket med en stjerne *.

Records approved by the rarities-committee are marked with asterisks *.

OM HULLER AF SORTSPÆTTE *Dryocopus martius* I NORDSJÆLLAND

Som en fortsættelse af Sortspættegruppen i Glostrup's arbejde (OLESEN, L.L. & OLESEN, E.M., Flora og Fauna, 78: 33-39, 1972) om Sortspætte *Dryocopus martius* i en skov nord for København følger her en beskrivelse af deres biotop, hultræer og huller, samt nogle kommentarer om særtspættehullernes økologiske betydning i Nordsjælland.

Biotop. Den undersøgte skov, der er på knap 400 ha., består af ca. 30% nåleskov, hvoraf det meste er rødgran *Picea abies*, ca. 15% høje bøge *Fagus silvatica* af forskellig alder, ca. 45% løvskov i opvækst og ca. 10% åbne områder, fugtige skovmoser etc. I denne skov, hvor der i 1971-73 årligt har ynglet 2 par Sortspætter, findes artens hultræer især i beplantninger med godt 20 m høje bøge, hvor der er nogenlunde udsigt mellem stammerne, da disse står med nogen afstand af hinanden. Stedet kan evt. være på en lille bakke omgivet af tættere gran-skov (en »bøgeø«). Hultræet kan også stå helt frit i en lysning. I sidstnævnte tilfælde vender indgangshullet oftest ind mod nærmeste tætte beplantning.

Hultræerne. I tabel 1 har vi forsøgt at opskrive forskellige egenskaber ved hultræerne og sortspættehullerne. I over halvdelen af træerne er der angreb af tøndersvamp *Fomes fomentarius*, der synes at være indikator for, om et træ egner sig som hultræ for Sortspætten.

Af vor undersøgelse ses, at hullets højde over jorden varierer fra 5,5 til 12,5 m. PYNÖNÖNEN (Ann. Zool. Soc. Zool.-Bot. Fenn. Vanamo, 7: 100-103, 1939) har her et interval på 4-9 m. At de to undersøgelser ikke giver helt samme resultat kan dog ikke undre nogen, da hultræer-

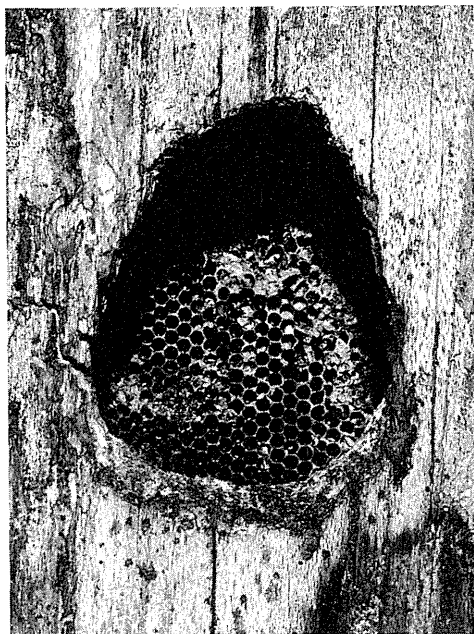

Fig. 1. Indgangshul til sortspættehul nr. 11. Formen er den såkaldte »gotiske bue«. Det ses tydeligt, at spidsen af buen er placeret lidt til højre for midten. Inde i hullet ses tavlerne fra bibeet. Foto: HANS JESSEN HANSEN.

Entrance hole of no. 11. The shape is the so-called Gothic arch. Note that the tip of the arch is situated slightly right of the centre. In the hole the honeycomb is seen.

Typisk redebiotop for Sortspætte i en nordsjællandsk skov, 1973. Redehullet ses i en bøgestamme lidt til venstre for midten, lige under en gren. Foto: HANS JESSEN HANSEN.

Typical habitat of Black Woodpecker in a forest of North Zealand, 1973. A nest hole is visible in a beech trunk slightly left of the centre.

Tabel 1. Data om sortspættehuller og hultræerne i en nordsjællandsk skov. Alle tal er i meter. GB = gotisk bue facon. Diametrene ved hullerne 10, 11 og 12 er målt omkring hullet og ikke omkring stammen i brysthøjde som ellers. Hullerne 4, 5 og 6 er i samme træ, ligesom det er tilfældet med hullerne 10 og 11. Konstaterede ynglehuller er 3, 5, 9 og 11.

Data on Black Woodpecker holes and hole trees in a forest of North Zealand. All figures are in metres. GB = Gothic arch shape. Diameters at holes nos. 10, 11 and 12 were measured at the hole and not round the trunk at breast height as usual. Holes 4, 5 and 6 are in the same tree, as are also nos. 10 and 11. Ascertained nest holes are nos. 3, 5, 9 and 11.

Hul nr.	Tilstand	Træets			Indgangshullet		
		Art	Højde	Diameter	Højde	Retning	Form
1	Frisk	Bøg	20	0,45	8,3	SW	GB-oval
2	Frisk	Bøg	20	0,55	8,3	S	GB
3	Knækket, udgået	Bøg	9,3	0,72	7,0	SSW	GB
4	Knækket, lidt løv	Bøg	12,5	0,61	10,0	ENE	Oval
5					10,6	ENE	GB
6					11,0	ENE	Oval
7	Flækket, lidt løv	Bøg	20	0,56	9,5	ENE	Rund
8	Frisk	Bøg	20	0,48	5,5	SSE	Oval
9	Frisk	Bøg	20	0,56	12,0	W	GB
10	Knækket, lidt løv	Bøg	-	0,34	12,0	ENE	GB
11	Knækket, lidt løv	Bøg	-	0,38	9,0	NE	GB
12	Knækket, udgået	Bøg	9	0,48	8,0	ENE	GB
13	Knækket, lidt løv	Bøg	15	0,52	12,5	NNE	GB
14	Knækket, udgået	Bøg	12	0,50	7,4	N	GB

Tabel 2. Målene på 3 sortspættehuller, sammenlignet med PYNNDEN (op. cit.). Sammenlign fig. 2. I hul nr. 11 befandt sig et bibo (se fig. 1), som umuliggjorde opmålinger af redehullets dybde ind i træet.

Measurements of 3 holes compared with PYNNDEN (op. cit.). Compare with Fig. 2. In no. 11 there was a honeycomb which prevented measurement of the hole's depth into the trunk (see Fig. 1).

Alt i cm.	Hul 10	Hul 11	Hul 12	Pyndnen
A Diameter af træ	34	38	48	
B Højde indgangshul	12,5	12,5	12	11-14
Bredde 2,5 cm. fra oven	7	6	6	
3,0 cm. fra nedan	10	10	9	8,5-11
Form indgangshul	gotisk bue alle 3			
C Højde af redekammer	60	62	58	49-51
Heraf smuld	4	6	3	-
D Dybde ind i træet for oven	20	-	21	17-18
E 15 cm fra bund	19	-	16	
Bredde af redekammer for oven	19	19	22,5	18-19
15 cm fra bund	16	16	17	
F Afstand loft-overkant af ind.hul	3,0	5,5	2,0	

ne i Finland bl. a. oftest er asp *Populus tremula* (16 ud af 18). Vi fandt kun huller i bøg *Fagus sylvatica*, hvilket stemmer overens med tyske og hollandske undersøgelser. Fra Danmark foreligger der to undersøgelser (GENSBØL, B. *et al.*: Bornholms fugle, p. 267-271, 1973). I Nordsjælland bruger Sortspætten kun bøg og på Bornholm især ædelgran *Abies alba* og skovfyr *Pinus silvestris*.

Ud fra tabel 1 må man antage, at Sortspætten oftest vælger et noget svækket bøgetræ som hultræ, evt. et hvor kun torsoen står tilbage. Men selvom flækkede, knækkede og delvis udgåede træer er i flertal (7 mod 4), er der også valgt en del tilsyneladende friske bøge, der dog kan have været angrebet af svamp.

Angående indgangshullets retning mod verdenshjørnerne skal det siges, at vore resultater ikke afviger væsentligt fra andres. Alle får en nogenlunde jævn spredning med en foretrukken retning mellem NE og S. Faktorerne, der spiller ind i Sortspættens valg af retning for indgangshullet, er mange, f. eks. kan nævnes, at alle ynglehullerne er placeret, så der er godt udsyn fra disse.

D. BLUME (Schwarzspecht – Grünspecht – Grauspecht, p. 32-37, 1966) skriver, at Sortspætten ikke altid laver et nyt hul. Ud af 17 ynglehuller i hans område var der 5 nye huller, 7 udvidede huller og 5 gamle yngle- og sovehuller. I de tre sæsoner vi har set på Sortspætter, har de 2 par ialt tre gange brugt gamle ynglehuller og tre gange udhugget nye. Desuden kan vi tilføje, at vi har bemærket, at op til tre nye overnatningshuller er blevet lavet, mens vi har haft vore undersøgelser igang, mens der jo på det sidste er forsvundet 3-4 sortspættehuller. Yderligere kan tilføjes, at der i udkanten af skoven findes nogle huller, som et tredje par lavede, da de i 1973 forsøgte at etablere sig i skoven.

Sortspættehullerne. I undersøgelsesområdet findes de 14 sortspættehuller i 11 hultræer. I oktober 1973 opdagede vi, at to af disse træer var væltet, og takket være en enestående venlighed af skovvæsenet i Farum skovdistrikt fik vi skåret de relevante stykker ud af stammerne og flækket dem ned gennem hullerne. Vi opmålte de tre sortspættehuller og indgangshuller (flyvehuller), som befandt sig i de to hultræer, og vi har i tabel 2 sammenlignet vore undersøgelser med PYNNÖNENS (*op. cit.*). De tre hullers form kan alle beskrives som værende en gotisk bue. Mange huller har spidsen af buen liggende noget forskudt for midten. Som det ses af tabel 1 har vi tre typiske udformninger for indgangshuller, nemlig gotisk bue, oval og cirkulær, med diverse overgangsformer. Alle ynglehuller har form som en gotisk bue, hvorimod sovehuller eller formodede ufuldstændige huller (hul nr. 4 og 6) oftere har de to andre former. Det kan tilføjes, at der i skoven også findes et par initiale huller.

Betydning for andre arter. I undersøgelsesom-

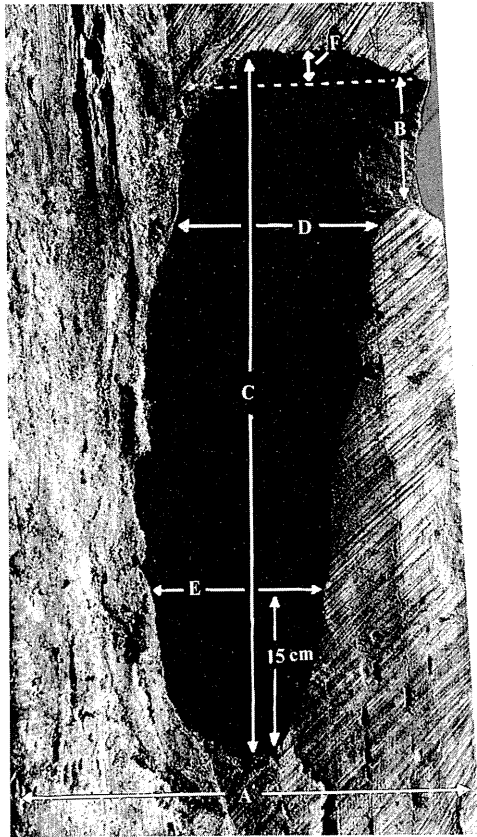

Fig. 2. Sortspættehul nr. 12 i profil i stamme, der er flækket på langs. Sammenlign tabel 2. Foto: HANS JESSEN HANSEN.

Profile of hole no. 12 in a trunk which has been splitted. Compare with Table 2.

rådet har vi allerede nu bemærket en stor interesse hos andre arter for sortspættehullerne. Således så vi den 28. maj 1971 to gange en Huldue *Columba oenas* forlade hul nr. 7, og den 15. august 1971 så vi ca. 18 flagermus forlade hul nr. 12. Desuden har vi set et bibo *Apis mellifera* i hullerne 10 og 11 i 1971 og igen ved hul nr. 11 i 1973 (se fig. 1). Om foråret har vi desuden set Stære *Sturnus vulgaris* og Stor Flagspætte *Dendrocopus major* overnatte i hullerne. Udover disse har flere forfattere set en lang række arter yngle eller overnatte i sortspættehuller, f. eks. Allike *Corvus monedula*, Natugle *Strix aluco*, Perleugle *Aegolius funereus* og Egern *Sciurus vulgaris*. Dog skal det tilføjes, at Sortspætten ikke altid afleverer hullerne frivilligt, f. eks. fortæller HASSE (J. Orn., 102, 1961) om udsmidning af Hvinandens *Bucephala clangula* æg fra et sortspættehul. Vi har selv set Sortspætter genindtage huller, som har været optaget af Stære og bier.

Alt i alt må man sige, at Sortspætterne på glimrende vis har tilpasset sig de danske forhold, og derfor vil expansionen nok fortsætte herhjemme. Endvidere må man stærkt fremhæve, at i deres fodspor (eller rettere opgivne huller) er der store chancer for, at flere af vore sjældne huleboende arter også vil tiltage i antal.

LISBETH LENTZ OLESEN & EBBE M. OLESEN
Rørholmegade 2 B, 5.
1352 Kbh. K.

Summary: In a wood (c. 400 ha) north of Copenhagen we have studied 14 roosting and nesting holes of the Black Woodpecker *Dryocopus martius* in 11 trees. The wood is of a mixed type with extensive plantings of high beeches which are the preferred nesting habitats. All holes are excavated in beech. Two of the nesting trees have recently been felled, and the three holes have been examined (Table 2). All 11 nesting trees have been investigated. The description of these trees and the entrance holes (their height, direction and form) is listed in Table 1. Fig. 2 shows how the holes of Table 2 were measured. *Columba oenas*, *Dendrocopus major*, *Sturnus vulgaris*, bats and bees (Fig. 1) have been observed using the holes. The recent spreading of the Black Woodpecker in Denmark may thus have an ecological importance to other species.

BRUNE HUSSKADER *Pica pica*

Under et besøg hos hr. Jens Pedersen, som er landmand og i fritiden konservator, og som bor i Bederslev ca. 20 km nord for Odense, blev jeg gjort opmærksom på tilstedeværelsen af fem udstoppede Husskader *Pica pica* af et usædvanligt udseende. De fjerpartier på fuglene, som almindeligvis er sorte, var i disse tilfælde brune. Det samme gjaldt næb, fødder og ben. Her skal gives en meget kort beskrivelse af fuglene med de få data, som kunne fremskaffes.

1. Stige ved Odense, august-september 1972. Halen ny, ikke slidt, med nærmest bronzeagtigt skær på oversiden. Armsvingfjerene meget lyse, resten af de farvede partier sortbrune.

2. Emmelev (ca. 2 km syd for Bederslev), 1966 eller 1967. Meget afbleget, halens overside næsten hvid, resten af de farvede partier lys brun.

3 & 4. Bederslev, skudt på Jens Pedersens mark i foråret 1966 eller 67. Halerne ret slidte, den ene endog så meget, at fjerskafterne var blevet forkortet adskillige cm. Hale- og håndsvingfjerene afblegede, resten af de mørke partier kaffebrune.

5. Ukendt lokalitet og dato. Lysebrun, de øverste halefjer meget løse og slidte.

Udover disse udstoppede eksemplarer havde konservatoren selv for en årrække siden set brune Husskader i skoven Dalene, som ligger umiddelbart nordvest for Bederslev. Desuden kunne han huske, at der også engang var blevet indleveret en brun unge til udstopning fra omegnen. Den var desværre så ødelagt af skud, at det ikke lod sig gøre.

Det beskrevne fænomen skyldes antagelig schizochroisme. Mange mørke fugle indeholder i deres fjer to slags melaninpigment, et sort og et brunt. Mangler det brune pigment kommer fuglen til at virke grå, mangler det sorte pigment virker den brun (HARRISON, C.J.O., Bird Study 10: 219-233, 1963). Formodentlig har de beskrevne Husskader manglet det sorte melaninpigment, hvilket foruden et farveskifte til brunt også har medført tabet af det velkendte metalkinnende skær. Hos 4 af de 5 sete eksemplarer var de fjer, som var mest udsatte for sollyset, meget falmede. De samme fjer – især i halen – var også meget slidte og med kun få bistråler. Dette slid var langt større end normalt, så det skyldes sikkert pigmentmanglen.

Rent evolutionsmæssigt kan fænomenet derfor ikke være gavnligt. Det er kun undersøgt genetisk i få tilfælde, og det har der vist sig, at karakteren er recessiv (HARRISON, *op. cit.*).

I litteraturen findes kun få oplysninger om brune Husskader fra Danmark. COLLIN (Faunistiske og Biologiske Meddelelser om Danske Fugle, København 1895) omtaler en brunlig varietet i Zoologisk Museum, skudt i januar 1893 ved Veflinge på Fyn. KJÆRBØLLING (Skandinaviens Fugle, København 1875-77) nævner to brunbrogede uden lokalitetsangivelse, også fra Zoologisk Museum.

Ved gennemgang af Zoologisk Museums samlinger i 1973 fandtes kun ét eksemplar med brun fjerdragt. Det stammer fra Ørsted på Fyn (4.2.1942) og svarer i udseende nøje til de ovenfor beskrevne. De farvede partier er mørkebrune (umbra), ryggen overside og armsvingfjerene dog lidt lysere. Håndsvingfjerene plus oversiden af halen næsten hvide. Halen meget slidt og løs: kun få bistråler.

Det er bemærkelsesværdigt, at det kun er lykkedes at få kendskab til så få tilfælde, og fænomenet må derfor antageligt være ret sjældent. Det er desuden slående, at alle eksemplarer med lokalitetsangivelse er fra Fyn. Det ville unægteligt være interessant at få et større materiale, som kunne belyse, om det beskrevne fænomen virkelig er noget specielt fynsk.

H.J. DEGN
Skovjorden 6
5672 Broby

Summary: Schizochroic Magpies *Pica pica*. – Five fawn (non-eumelanic, HARRISON, *op. cit.*) Magpies are described. In particular remiges and rectrices were very pale. Three of the birds

had the rectrices much worn. About 10 fawn Magpies are known from Denmark, the oldest being from 1893. All of known locality (8) are from the island Funen.

ROSENMÅGE *Rhodostethia rosea**
VED EGEDESMINDE I GRØNLAND

Den 26. juni 1966 fik jeg en smuk, helt udfarvet ♂ i sommerdragt. Fuglen var blevet skudt dagen før af en fanger ved navn Abelsen ved bygden Akúnaq i Egedesminde øst-distrikt. Fuglen var desværre temmelig ødelagt af skud, så den blev skindlagt i flere afdelinger og findes nu hos mig.

Denne nordøst-sibiriske art er ifølge SALOMONSEN (Fuglene på Grønland. – København 1967) truffet ynglende én gang i Diskobugten i 1885. Derudover er den kun truffet tilfældigt ialt 19 gange i Grønland (18 på vestkysten – hovedsagelig i Diskobugtområdet, og 1 i N. Ø. Grønland). Alle har været gamle fugle på forårstræk. Fra dette århundrede er der kun 8 iagttagelser og ingen efter 1948, så der er altså 18 år mellem de to sidste forekomster.

PER SCHIERMÄCHER HANSEN
Magleby Centralskole
4791 Borre

Summary: An adult Ross's Gull *Rhodostethia rosea* * was shot on 26th June 1966 in Egedesminde District, West Greenland.

SORTMEJSE *Parus ater*
YNGLENDE I REN LØVSKOV

Da der i den danske ornithologiske litteratur ikke foreligger nogen beskrivelse af Sortmejsen som ynglende i løvskov, vil jeg her omtale et sådant ynglefund.

Da jeg den 17. juli 1972 kikkede til en af mine mejsekasser, der er ophængt i en løvskovsbeplantning beliggende i Kraghede, Nordjylland, indeholdt kassen otte næsten flyvefærdige Sortmejsunger. Samme aften aflæste jeg hunnen på reden, og det viste sig, at den samme hun havde bragt et første kuld på ni unger på vingerne i maj måned i en nåleskov ca. 1 km borte. De gamle fugle fouragerede oftest i kroenerne på de ca. 15 m høje elmetræer, men enkelte gange så jeg en af Sortmejserne komme flyvende fra en granplantage 1 km borte (forøvrigt de nærmeste nåletræer) med føde i næbbet. Efter at ungerne havde forladt reden, holdt de til i løvtræerne de første par dage, men allerede den tredje dag havde de forladt området. Siden blev de ikke set der.

Fog (Dansk orn. Foren. Tidsskr. 59: 65-73, 1965) omtaler nogle få tilfælde af ynglen i løv-

skov, men alle reder var anbragt i umiddelbar nærhed af granbevoksninger. Fra Schweiz omtaler AMANN (Ornith. Beob. 52: 19-25, 1955) nogle få par Sortmejsere i en løvskov, men allerede kort tid efter ynglesæsonens ophør forlod de stedet. I Sverige har DURANGO (Vår Fågelv. 5: 1-9, 1946) lavet en undersøgelse over Sortmejsens biotopvalg, og det fremgår ganske tydeligt, at arten foretrækker nåleskov, dog således at blandingsskov accepteres til en vis grad. JOHANSEN (J. Orn. 92: 1-105, 1944) fastslår, at arten i Vestsibirien især holder til i den tætte og mørke gran-skov, mens fyrreskov tolereres i mindre grad.

EGNE undersøgelse har vist, at 12% af de ynglende mejsere i en vendsysselsk blandingsskov (Hammer bakker, 100 redekasser i en ynglesæson) er Sortmejsere. For en vendsysselsk klitplantage (Blokhus klitplantage, 70 redekasser i to ynglesæsoner), der hovedsagelig består af fyr, er det tilsvarende tal 36%. For en tæt gran-skov er tallet sikkert noget højere, mens procenten som sagt ligger omkring nul i ren løvskov.

William Carøe Aarestrup takkes for at have stillet sit mejsekassemateriale fra Blokhus klitplantage til min rådighed.

ANDERS PAPE MØLLER
Wittenberggård
Kraghede
9380 Vestbjerg

Summary: A pair of Coal Tits *Parus ater* was found breeding in a hardwood plantation in the northern part of Jutland in the summer 1972. This is the first record of breeding of the species in this type of forest in Denmark. About 12% of the tits in a mixed forest in Vendsyssel were Coal Tits whilst 36% of the tits in a pine plantation belonged to this species.

FJORDTERNE *Sterna hirundo*
RUGENDE PÅ TO EGNE ÆG OG ET
AF HÆTTEMÅGE *Larus ridibundus*

Den 6. juni 1973 fandtes på sydsiden af Spirholm, Nordre Rønner, en lille koloni af Fjordterne *Sterna hirundo* bestående af 9 par, der rugede på en høj tangbræmme mellem ca. 100 par Hættemåger *Larus ridibundus*. Ved fangst af de gamle fjordterner med en smækfælde bemærkedes, at en af fjordternerederne indeholdt et æg af Hættemåge foruden to fjordterneæg. Afstanden til nærmeste hættemågerede var omkring en meter.

Et lignende tilfælde er omtalt fra Holland, hvor en fjordternerede indeholdt et æg af Strandskade *Haematopus ostralegus* (KATE, C.G.B., Limosa 29: 148, 1956). Hos LIND (Fuglenes adfærd, p. 43, 1970) vises et billede af en Dværgerterne *Sterna albifrons*, der tydeligvis er gået forkert af sin egen rede og i stedet

er begyndt at ruge på en rede af Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*. Den store Præstekrave prøver selvfølgelig straks ved hjælp af truepositur at skræmme ternen væk.

Da ovennævnte fejltagelser er uden tvivl sket på grund af redernes og især æggenes store lighed. Lind anfører desuden, at Dværgternerne muligvis begår fejl, fordi rederne i en dværgternekoloni ligger meget spredt, og de enkelte ynglepar behøver derfor ikke en så grundig indlæring i redernes beliggenhed, som fugle, der yngler i tætsluttende kolonier. Dette modsiges af bl. a. HELLEBRECKERS (Limosa 30: 34-45, 1957), der omtaler mange tilfælde, hvor Splitternen *Sterna sandvicensis* har lagt æg i andre Splitterners reder.

Desværre blev samtlige Hættemåge- og Fjordternere der overskyldt af en storm nogle få dage senere. Muligheden for at Fjordternen havde udruget Hættemågeægget, havde ellers været til stede, idet Fjordternen ruger 22-26 dage, mens Hættemågeægget kræver rugning i 22-24 dage (SALOMONSEN, F.: Nordens fugle i farver, 1968).

ANDERS PAPE MØLLER
Wittenberggård, Kraghede
9380 Vestbjerg

Summary: An instance of a Common Tern *Sterna hirundo* incubating two eggs of its own and one of the Black-headed Gull *Larus ridibundus* is described.

KARMINDOMPAP
Carpodacus erythrinus *
YNGLENDE PÅ CHRISTIANSØ I 1972

Under mit ophold som ringmærker på Christiansø i foråret 1972 konstaterede jeg Karmindompap *Carpodacus erythrinus* som ynglefugl.

Den har tidligere været mistænkt for at have ynglet på øgruppen, men det har ikke kunnet bevises. Den har været iagttaget regelmæssigt på begge øer – Christiansø og Frederikssø – i flere år. I foråret 1972 blev den iagttaget som følger: 1 ad. ♂ syngende 1. maj, 1 ad. ♂ 14. maj, 2 ad. ♂♂ og 1 ♀ 15. maj, 1 ad. ♂ 16. maj, 1 juv. ♂ 22. maj, 2 ad. ♂♂ og 1 juv. ♂ 23. maj, 1 ad. ♂ og 1 ♀ (♀ var ringmærket) 26.-28. maj, 1 ♀ 29. maj (ikke ringmærket) og 1 ad. ♂ ringmærket 12. juni.

Den 27. juni iagttoges i en have på Frederikssø 1 ad. ♂ og 1 ♀, der begge samlede føde til eventuelle unger. Den indsamlede føde bestod af frøspætninger fra kurveblomster og andre planter.

Da jeg afrejste fra øen den 28. juni, kunne jeg ikke iagttage dem før 13.-15. juli, hvor jeg bragte en weekend på øen. Under dette ophold iagttoges begge de gamle fugle ved den samme have sammen med tre netop udflyjende unger, der blev fodret af hunnen. De tre unger lig-

nede meget hunnen, men var tydeligt mere stribede på både over- og underside. Navnlig undersiden var meget tydeligt stribet, idet der var brede og kraftige længdepletter – ikke som hos hunnen tynde nærmest stregformede pletter.

Området hvor parret holdt til, var en have omgivet af en høj stenmur. Muren var flere steder helt overgroet med vintergrøn. I haven dyrkedes forskellige grøntsager, og desuden fandtes der et par hylde træer. Stedet, hvor ungerne iagttoges i juli, var et åbent område ikke langt fra denne have.

Iagttagelserne udgør den første sikre påvisning af Karmindompap som dansk ynglefugl.

BENT MØLLER SØRENSEN
4261 Dalmose

Summary: First Danish record of Scarlet Grosbeak *Carpodacus erythrinus* * as a breeding species. – In 1972 a pair bred successfully on the island Frederikssø (near Christiansø) in the Baltic Sea.

TO UNGE KONGEØRNE
Aquila chrysaetos
OVERSOMRENDE I NORDJYLLAND

Hvert forår ses unge Kongeørne *Aquila chrysaetos* på Skagen. De første viser sig på trækforsøg i begyndelsen af april. Ofte bliver de til hen i maj, før de i godt vejr når over havet (DANTOFT *et al.*, Dansk orn. Foren. Tidsskr. 65: 148-163, 1971).

I foråret 1972 viste unge Kongeørne sig som vanligt i april. De fugle, der kom tidligst, passerede havet efter nogle dages forgyæves forsøg. Men to ungfugle – let kendelige på udstrækningen af det hvide undervingerne og ved haleroden – kom lidt senere og blev til halvt ind i sommeren. Sidste dato de to fugle blev set sammen var den 30. juni, og en enkelt fugl sås senest den 14. juli.

Vejret i foråret 1972 var dårligt til træk af svæveflyvende rovfugle. Ikke én dag med høj himmel, fin sigtbarhed og svag nordenvind, som er det foretrukne trækvejr (GRANDJEAN, P., Feltornithologen 13: 147, 1971). Derfor har trækdriften ikke kunnet overvinde skrækken for havet. Svenskekysten er ca. 55 km fra Skagen, og der er det dobbelte til Norge.

Det er sandsynligt, at Kongeørnene er kommet til Danmark om efteråret ad en lettere vej, f. eks. over Falsterbo-Stevns, hvor strækningen over havet kun er 25 km. Norske Kongeørne trækker ikke over Revtingen, men et enkelt ringfund af en 1-års fugl tyder på, at de i hvert fald når Skåne (HAFTORN, S., Norges fugler, p. 150, 1971). Det er rimeligt at tænke sig, at unge norske Kongeørne, der via Skåne er nået til Jylland eller Nordtyskland over de forholdsvis smalle farvande, om foråret vælger en mere di-

rekte rute hjem. Derved fanges de i Jyllands store ruse og ender på Skagen.

Det er første gang i nyere tid, at Kongeørne med sikkerhed træffes oversomrende i Danmark. Der foreligger en enkelt sommeriagttagelse: 1 ad. den 21. juni 1966 (ANDERSEN, G., Dansk orn. Foren. Tidsskr. 61: 187, 1967), en forekomst der næppe lader sig forklare med en oversomrende fugl. Der har ikke været indberettet andre sommeriagttagelser til Sjældenhedsudvalget fra dettes start i 1965 til 1972, hvor Kongeørnen blev slettet af listen (RAMSØE JACOBSEN, *in litt.*). Det er karakteristisk, at der næsten kun ses ungfugle på Skagen; når der endelig ses gamle Kongeørne, trækker de hurtigt og beslutsomt, selv om vejret ikke er helt ideelt (BYSKOV, J.O., Feltornithologen 11: 171, 1969).

Kongeørnen har ikke ynglet i Danmark siden jernalderen, og selv om der findes udstrakte heder i Jylland med fourageringsmuligheder, er der intetsteds nogen gunstig redeplads (LØPPENTHIN, B., Danske ynglefugle i fortid og nutid, p. 196-8, 1967). Forekomsten af de to oversomrende ungfugle lover derfor ikke om yngleforsøg i nær fremtid. Årsagen til at Kongeørnene blev her sommeren over, er sandsynligvis udelukkende det dårlige forårsvejr.

PHILIPPE GRANDJEAN   HENRIK KORNING PEDERSEN
Hesseløgade 56   Højensvej 25
2100 Kbh. Ø.   9990 Skagen

Summary: Two juv. Golden Eagles *Aquila chrysaetos* were observed in northern Jutland (The Skaw) during the summer 1972.

Fotokonkurrencen

Førstepræmien i fotokonkurrencen er givet omstående fotografi, der forestiller en Fiskehejre med redemateriale. Billedet er valgt bl.a. på grund af de fine lysvirkninger tillige med den gode tekniske gengivelse af en fugl i flugten.

Billedet er taget af Jesper Svendsen, der også er mester for det foto, der har fået 2. præmien (se side 80).

Konkurrencen løber videre, og vi håber på mange nye bidrag – også fra tidligere indsendere. Præmien til vinderen er sat til 200 kr., mens en evt. 2. præmie honoreres med 100 kr.

Billeder til konkurrencen og til tidsskriftets billedarkiv sendes til Benny Génsbøl, Dyrnæsvej 28, 4700 Næstved. Vi gør opmærksom på, at formater ikke er afgørende, ligesom højglans heller ikke er strengt nødvendigt.